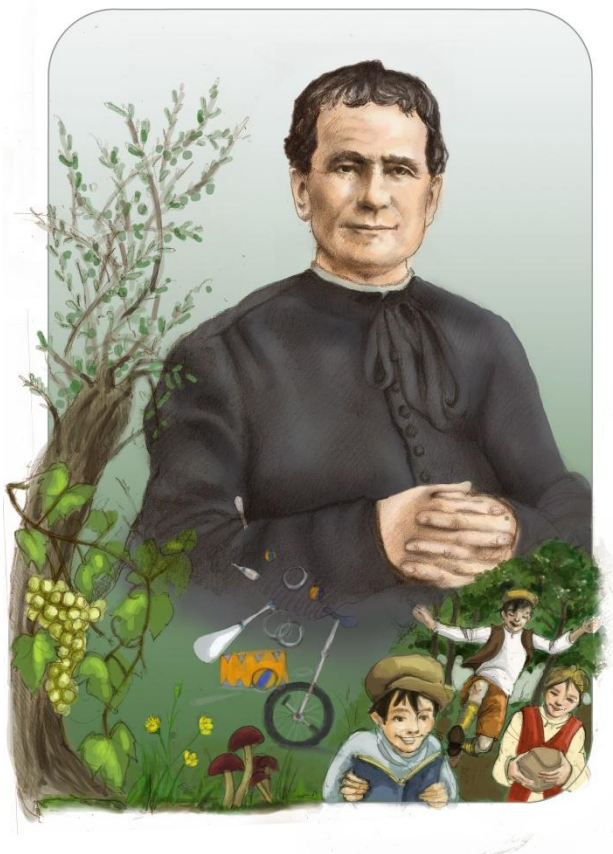

31. januar: Den hellige Johannes Bosco

Kan du tenke deg en gutt som forberedte seg til å bli prest ved å lære seg tryllekunstner, sjonglering og akrobatikk? Allerede da Johannes Bosco var ganske liten, begynte han å kjenne at Gud kalte ham til å bli prest, og han ville bli en prest som var slik barna drømte om.

Johannes vokste opp på en gård i en liten landsby i det nordvestlige Italia på 1800-tallet. Faren døde da han var bare to år, så moren ble alene om å ta seg av Johannes, broren Josef, den store halvbroren Antonio og gården. For moren, som het Margherita,

var imidlertid det viktigste i livet å lære guttene opp til å tro på Jesus Kristus, be daglig og gjøre godt mot andre.

En dag Johannes var ute og gikk tur med moren, gikk de forbi en prest. Johannes hilste på presten med et stort smil, men presten kikket bare surt tilbake og gikk videre. Johannes ble fryktelig lei seg. – Mamma, når jeg blir stor, vil jeg bli en prest som snakker med barna hele tiden og gjør alt for dem!

Johannes syntes det var fryktelig morsomt å leke med guttene i nabolaget. Ofte kom han hjem med hull i buksene, og moren skjente på ham for at han var sammen med så rampete gutter, men Johannes sa til moren: – Mamma, de er ikke så uskikkelige som du tror. Egentlig er de veldig greie, men de har ingen mamma, slik jeg har, til å forklare dem forskjellen på rett og galt. Når jeg leker med dem, så oppfører de seg faktisk mye bedre!

Da Johannes Bosco var ni år, hadde han en underlig drøm. Han så en gjeng med gutter ute på gresset i nærheten av huset hvor han bodde. Noen lekte, noen tullet og ganske mange sloss. Johannes kastet seg inn blant dem som sloss for å få dem til å slutte. Han brukte både munn og never. Da viste en majestetisk mann seg for ham i strålende klær. Ansiktet hans skinte så sterkt at Johannes ikke greide å se rett på det. Mannen kalte på Johannes og ba ham om å lede guttegjengen: «Du skal bli venner med dem, ikke ved å slåss, men gjennom å vise dem mildhet og

nestekjærlighet. Deretter skal du snakke med dem og forklare dem at synd ikke er bra, men at vennskap med Herren er dyrebart.»

Johannes ble så forskrekket at han svarte at han bare var en fattig gutt, som ikke visste hvordan han skulle snakke om religion med disse bøllene. Nå så han at alle guttene flokket seg rundt den majestetiske skikkelsen. Johannes spurte fortvilet: – Hvem er du, forresten, som ber meg om så umulige ting? *«Nettopp fordi de virker umulige for deg, skal du gjøre dem mulige gjennom lydighet og lærdom,»* svarte mannen. – Men hvordan skal jeg skaffe meg lærdom? spurte Johannes. *«Jeg skal gi deg en lærerinne. Under hennes veiledning kan man bli klok, men uten henne blir selv den kloke en uvitende stakkar. Jeg er Sønnen til Hun som din mor har lært deg å hilse tre ganger daglig. Spør min Mor om navnet mitt.»* Nå begynte Johannes å forstå: Mamma Margherita hadde lært ham og brødrene å be engelens hilsen til Jomfru Maria – Angelus – klokken seks om morgenen, midt på dagen og klokken seks om ettermiddagen. Og Sønnen til Maria var jo ...?

I samme øyeblikk så Johannes en høy dame ved siden av den skinnende mannen. Hun var kledd i en kåpe som glitret som om den var laget av utallige stjerner. Hun gjorde tegn til Johannes at han skulle komme bort til henne. Deretter tok hun ham i hånden og sa: *«Se!»* Johannes så, og nå var alle guttene blitt borte. I stedet så han mange geiter, hunder, katter, bjørner og mange andre dyr. Den staselige damen sa: *«Dette er arbeidet ditt, Johannes. Voks i ydmykhet, utholdenhet og styrke! Det du nå ser skje med disse dyrene, skal du gjøre mot mine sønner.»* Damen rakte ut armen sin, og med det samme ble dyrene til snille lam som hoppet og danset rundt henne og Jesus. Johannes begynte å gråte. Han sa til damen at han ikke forstod alle disse tingene. Hun la en hånd på hodet hans og sa til ham: *«Når tiden er inne, vil du forstå alt sammen.»*

Dette var Johannes Boscøs første drømmesyn, der Jesus og Jomfru Maria fortalte ham hva han skulle bruke livet sitt til. Jesus kalte ham virkelig til å bli prest! Drømmen gjorde et så sterkt inntrykk på ham at han husket den hele livet. Siden fikk Johannes Bosco mange andre drømmesyn, hvor Gud viste ham hvordan han kunne hjelpe gategutter og ungdommer som slet til å bli ærlige og gode mennesker.

Som ti-åring begynte Johannes å invitere guttene i nabolaget til å komme over til ham på søndager og se ham gå på line og gjøre tryllekunst. Før han startet forestillingen sin, fikk han alle til å be rosenkransen. Det var «inngangsbilletten». Som ekstranummer fremsa han ordrett søndagsprekenen som han hadde hørt i kirken om morgenen. Slik fikk guttene med seg litt katekese hver søndag. Deretter holdt han et flere timer langt show der han gikk på hendene, slo salto, turnet på stram line og tryllet. Han fikk mynter til å forsvinne og dukke opp på nesen til tilskuerne, sjonglerte med ball og egg, og fortalte spennende historier. Etter hvert var det ikke bare naboguttene som kom for å se på, men alle de voksne i landsbyen. Prøvde noen å protestere på at

de først måtte be og høre på søndagsprekenen, svarte Johannes at da kunne de glemme å se forestillingen. Han ville personlig sørge for at de ble sendt vekk. Johannes tålte heller ikke å høre at noen bannet eller svor.

Mer og mer forstod Johannes at han skulle bli prest. Men hvordan skulle han som var så fattig greie å skaffe seg skolegangen som var nødvendig? Den gangen kostet det mange penger å gå på skole. I noen år gikk Johannes fem kilometer hver dag til nabolandsbyen for å lære å lese og regne hos en snill, gammel prest, pater Calosso. Johannes lærte fort, for han hadde klisterhjerne: Han husket alt så lett som ingen ting, og glemte det aldri! Men den store halvbroren Antonio ble stadig oftere sint på Johannes. Antonio syntes Johannes var for mye borte fra arbeidet på gården, enda Johannes bestandig tok på seg ekstraoppgaver når han kom tilbake fra undervisningen. For å få slutt på ufreden, bestemte moren å sende Johannes til en snill familie som hun kjente til. Bare tolv år gammel måtte Johannes flytte hjemmefra. I to år jobbet han hos Moglia-familien med å gjete kyr og hjelpe til på gården. På den lille fritiden han hadde, leste han i bøkene presten hadde gitt ham. Men drømmen om å gå på skole lot vente på seg.

Etter en stund flyttet Johannes hjem igjen, for en av onklene hans hadde lovet å få ham inn på en skole. Men heller ikke dette gikk i orden. Alt virket håpløst. Da fikk Johannes plutselig beskjed av gamle pater Calosso om å komme til undervisning hos ham igjen. Den gamle presten hadde skjönt at Johannes hadde et spesielt kall til å bli prest, og lovet å gjøre alt han kunne for å hjelpe ham med skolegangen. Igjen begynte halvbroren Antonio å plage Johannes, men da foreslo pater Calosso at Johannes kunne flytte over til ham. Mamma Margherita ga ham lov, selv om hun syntes det var trist at Johannes flyttet ut igjen. For Johannes ble det en lykkelig tid: Av den kloke gamle presten lærte han uendelig mye. Dessverre varte ikke gleden lenge. En dag ble pater Calosso alvorlig syk og døde. Johannes opplevde dyp sorg over å miste den gode læreren sin.

I mellomtiden greide Mamma Margherita å gjøre opp arven etter guttenes far. Antonio fikk en del av huset for seg selv, og Mamma Margherita, broren Josef og Johannes kunne nå leve i fred i den andre delen. Med det lille moren tjente fikk hun endelig sendt Johannes på en ordentlig skole i nabobyen Castelnuovo. Og Johannes tjente også noen kroner på småjobber.

På skolen var Johannes så flink at alle lærerne hans undret seg stort. Han jobbet så flittig med leksene at han på ett år gjorde unna tre års skolegang og ble klar for videregående. Ved siden av skolearbeidet lærte han seg mange andre håndverk – han gikk i skredderlære, jobbet litt hos en smed og som hjelpegutt for en skomaker. Dette fikk han god bruk for en del år senere, da han startet opp yrkesskoler for foreldreløse gutter.

Da han var 20 år gammel fikk Johannes endelig begynne på presteutdannelsen. Han tok jobber som kelner, stallgutt og smed for at ikke moren skulle være nødt til å slite seg ut på å betale studiene hans. Seks år senere ble Johannes viet til prest i Torino. Sin første messe feiret han i St. Frans av Assisi-kirken. Under messen ba han Gud om en gave: Å preke slik at budskapet om Jesus Kristus traff hjertene til dem som hørte på. Allerede under sin første preken opplevde han at Gud hadde gitt ham denne gaven.

Få dager etter prestevielsen reiste han hjem til landsbyen sin og feiret messe der. Ingen var gladere enn mamma Margherita, som hadde arbeidet og slitt så hardt for å greie å gi Johannes utdannelsen han trengte. Hun sa til ham: - Du er nå blitt prest og du feirer messe. Du er derfor nærmere Jesus Kristus. Men husk at det å begynne å feire messe er å begynne å lide. Du vil ikke merke det med en gang, men litt etter litt vil du oppdage at moren din hadde rett. Fra nå av må du bare tenke på å frelse sjeler. Du skal ikke bekymre deg for meg. Jeg er sikker på at du kommer til å huske på meg i dine bønner. Og husk en ting til: Hvis du noen gang blir rik, vil jeg aldri komme på besøk til deg!

Det gikk ikke lang tid før Gud viste Don Bosco, som han nå ble kalt, hva han skulle arbeide med. (Don er en respektfull tittel italienerne brukte overfor prester.) Det første halvåret han var prest ble Don Bosco med sognepresten rundt i fengslene i Torino. Det gjorde et dypt inntrykk på ham å se at det satt mange svært unge gutter i fengslene, noen var bare 11-12 år gamle. Den 8. desember, mens Don Bosco tok på seg messehagelen for å feire høytiden for Jomfru Marias uplettede unnfangelse, hørte han kirketjeneren skjenne på en ung gutt som hadde sneket seg inn i sakristiet for å varme seg litt. Ute var det iskaldt. Don Bosco kom bort og spurte hva gutten het og hvor gammel han var.

– Jeg heter Bartolomeus og jeg er seksten år, sa gutten.

– Kan du ministrere?

– Nei.

– Hva driver du med, da? spurte Don Bosco.

– Jeg jobber som murerlærling.

– Hva med foreldrene dine?

– Jeg er helt alene, svarte Bartolomeus med trist stemme.

– Kan du synge, da? lurte Don Bosco på. Bartolomeus lyste opp: – Ja, det kan jeg!

– Ok, sa Don Bosco. – Bli med i messen nå og hjelp til med å synge, og neste søndag tar du med deg vennene dine, så skal vi finne på noe morsomt sammen.

Neste søndag hadde Bartolomeus med seg fire kamerater. Klærne deres var fillete og de så magre og sultne ut. Etter messen tok Don Bosco dem med ut på landet. Han sparket ball med dem og lærte dem forskjellige leker, og så spiste de niste han hadde gjort i stand til dem. Hver søndag kom det flere og flere gutter til Don Boscos messer og utflukter. Mange av dem var foreldreløse og jobbet for luselønn i Torinos klesfabrikker. Don Bosco forstod at Gud ville at han skulle ta seg av disse guttene før de endte opp i fengslene. I løpet av uken gikk han rundt i byen og besøkte guttene på arbeidet, hørte med dem hvordan de gjorde jobben sin og oppmuntret dem til å være flittige.

Snart hadde gutteflokken vokst til over 200! Don Bosco kalte gruppen for Oratoriet – der fikk guttene lære om Jesus, lære å gjøre gode gjerninger, skrifte syndene sine og feire Den hellige messe. I starten var det svært vanskelig for Don Bosco å finne steder hvor de kunne møtes, siden de var så mange og ble stadig flere. Mange voksne ble redde når de så en kjempegjeng med unge gutter løpe rundt; de trodde guttene ville stjele og ødelegge. Derfor måtte Don Bosco bytte møtested ofte. Han startet alltid dagen med å høre guttenes skriftemål, så feiret de messen i nærmeste kapell eller kirke, og så dro de ut på åpne plasser for å leke og spise nistematen som mamma Margherita hadde tilberedt. Don Bosco fortalte guttene hvordan de skulle arbeide med seg selv for å overvinne fristelsene til å være uærlige, bruke vold og gjøre annen ugagn, og han organiserte leker og konkurranser og av og til underholdt han med sine gamle sjongleringstriks og tryllekunster. På denne morsomme måten lærte han guttene å følge regler, bli gode venner, spille på lag og gjøre arbeidet sitt godt.

Guttene ble etter hvert så mange at Don Bosco ikke visste hvor han skulle holde til med dem. Han forsøkte å leie noen rom i et lite hus, men derfra ble de kastet ut. En del av prestene syntes Don Bosco rett og slett var gal som brukte så mye tid på de fattige guttene i Torino, og motarbeidet ham alt de kunne. Men Don Bosco visste at det var dette arbeidet Jesus og Maria hadde vist ham, og han ba Jomfru Maria om hjelp til å finne et fast sted å være. Etter en tid greide Don Bosco å kjøpe en tomt der det stod et lavt skur. Han gravde ut grunnen under skuret slik at det gikk an å stå oppreist under det, og tettet igjen alle sprekker så det kunne gi beskyttelse mot regnet. Deretter innredet han skuret som et kapell. Utrolig nok greide alle guttene å klemme seg sammen i det lille skuret til søndagsmessen, enda de nå var blitt over 500. Og ute hadde de masse plass å leke på. Don Bosco og moren leide seg en liten leilighet like ved, og nå brukte Mamma Margherita all sin tid på å lage mat til guttene og hjelpe Don Bosco med å ta seg av dem.

En sen kveld banket det på døren til den bittelille leiligheten deres. En liten gutt sto utenfor, gjennomvåt av regnet. – Vær så snill, kan jeg få komme inn? Jeg er så sulten! Mamma Margherita varmet straks opp en god porsjon suppe til ham. Mens gutten spiste, fortalte han at moren hans nylig var død, og at gården var blitt overtatt av folk hun skyldte penger; nå hadde gutten ingen familie og ingen steder å bo. – Han får bli her hos oss, sa Don Bosco, men hvor skal han sove? –

Hmm, sa han og smilte til gutten, kanskje må vi henge deg opp under taket i en hengekøye? Da smilte gutten tilbake. Slik viste Gud Don Bosco en ny oppgave: Å gi foreldreløse barn et hjem.

Don Bosco kjøpte huset ved siden av kapellskuret. Der gjorde han i stand et hjem med plass til 40 foreldreløse gutter. Snart ordnet Don Bosco det slik at guttene også kunne få skolegang og lære et håndverk der, istedenfor å måtte gå langt av sted hver morgen til hver sin skole. På Mamma Margheritas kjøkken innredet Don Bosco et lite skomakerverksted, og i gangen satte han opp et snekkerverksted. Don Bosco fikk to prestevenner til å komme og lære guttene opp i snekker- og skomakeryrket. Det ble den første yrkesskolen Don Bosco startet.

Nå begynte biskopen og andre prester i Torino å forstå hvilket viktig arbeid Don Bosco drev med – nemlig å forebygge at fattige og foreldreløse gutter ble forbrytere, men ble gode, samfunnsnyttige mennesker i stedet. Flere prester kom nå for å hjelpe ham. På den tiden var stemningen i Italia veldig negativ til Kirken. Klostre ble stengt av myndighetene, og mange religiøse ordener ble forbudt. Men overfor Don Boscos prosjekter, var politikerne vennlig stemt, og lot ham bygge både barnehjem og skoler. – Hvorfor danner du ikke et eget klosterfelleskap? spurte en politiker ham. – Du arbeider jo for de fattige, og dine skoler er for arbeiderbarn. Vi skal aldri hindre deg i dette arbeidet.

Don Bosco ba igjen til Jomfru Maria om å vise ham hva Gud ville, og hun lot ham forstå at noen av guttene som var blitt undervist av ham, kunne bli gode prester og ordensbrødre. Snart hadde han samlet en liten gruppe av sine første elever, og den 18. desember 1859 grunnla de Den hellige Frans av Sales' kongregasjon. Derfor kalles de også Salesianere. Ti år senere fikk de pavens godkjenning. Innen Don Boscos død var over 6.000 av guttene som hadde fått undervisning ved Don Boscos skoler blitt prester! Disse kunne i sin tur starte nye barneskoler, tekniske skoler og seminarer.

Gjennom nye drømmesyn viste Gud don Bosco stadig nye oppgaver. En natt drømte han at han så en stor mengde fattige jenter som ropte og tryglet ham om å komme til dem. Don Bosco gikk straks i gang med å finne ut av hva han kunne gjøre for disse jentene. I en menighet fant han en forening for unge, katolske kvinner. De sa seg villige til å bygge opp et søsterfelleskap som kunne ta seg av foreldreløse og fattige jenter. Don Bosco kalte disse nye søstrene «Døtre av Jomfru Maria, alle kristnes hjelp». Slik kom arbeidet med å drive barnehjem og skole også for jenter i gang.

En annen natt drømte Don Bosco om hvordan hedenske stammefolk drepte kristne misjonærer, men likevel viste respekt for misjonærene i Salesianer-ordenen som han hadde grunnlagt. Don Bosco forsto at han måtte utdanne misjonærer som møtte andre folkeslag med ydmykhet og

kunnskap om deres tradisjoner. Snart hadde han forberedt sine første misjonærer, og sendte dem til Argentina i Sør-Amerika. På kort tid fikk disse med seg mange flere unge prester som ville fortelle om Jesus Kristus til unge som ennå ikke kjente ham.

Med tiden er Don Boscos Salesianere blitt tallrike. I dag finnes det mer enn 17.000 Salesianer-prester og over 15.000 Salesianer-søstre, som bruker sine liv på å bringe Kristi kjærlighet ut til ungdom i mer enn 130 land. De får god hjelp av drøyt 27.000 legfolk som også lever etter *Salesianernes regel*.

Mange undret seg over hvordan Don Bosco greide å arbeide så mye som han gjorde. Han tok seg aldri fri, men var alltid på farten for å hjelpe unge, skrive skolebøker, besøke skolene og barnehjemmene han hadde grunnlagt, opprette nye, og til og med gi ut et blad som kunne oppmuntre unge og voksne i troen på Kristus. Hemmeligheten hans var å be. Don Bosco likte å be, og han ba mye, hele tiden. Når han ba, snakket han jo med Jesus selv og med Jomfru Maria, som hadde vist seg for ham, og som han var inderlig glad i. Svært ofte førte bønnene hans til mirakler. Mange syke opplevde å bli helbredet når Don Bosco ba for dem.

Mot slutten av livet var Don Bosco fullstendig utslitt. Han ble blind på ett øye og helt krum i ryggen. Likevel arbeidet han utrettelig. Paven hadde bedt ham hjelpe til med å bygge en kirke til ære for Jesu Hellige Hjerte, og det gjorde Don Bosco mer enn gjerne. Han reiste omkring i Italia og Frankrike for å samle inn penger til kirkebyggingen, og rakk å feire en messe i den nye kirken før han ble alvorlig syk. I desember 1887 ble han så syk at han bare kunne ligge i sengen.

Da skjønte Don Bosco at det ikke var lenge igjen til Gud ville hente ham hjem til himmelen, derfor kalte han sammen sine medbrødre for å gi dem en siste beskjed. Noen av disse prestene var gutter fra den aller første Oratorie-gruppen. Don Bosco sa til dem: – Glem aldri disse tre tingene: hengivenhet til Det aller helligste sakrament (som vi også kaller for *eukaristien* og *nattverden*), hengivenhet til jomfru Maria (som vi kaller for *alle kristnes hjelp*) - og hengivenhet til paven!

Den 31. januar 1888 døde Don Bosco fredfullt mens han uttalte Jesu og Marias navn. Det var Jesus og Maria som hele livet hadde hjulpet ham og vist ham hva han skulle gjøre. Don Bosco ble helgenkåret Påskesøndag 1934 av pave Pius XI. Hans minnedag er den 31. januar. Takket være ham fortsetter Salesianerne å arbeide for at gutter og jenter i hele verden får en god utdanning og lærer å leve med Jesus Kristus som følgesvenn i livet.